

Наталія ЯЗАН,

старший інспектор відділу ювенальної превенції управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області, майор поліції;
здобувач вищої освіти третього освітньо-наукового рівня (доктор філософії з Права) Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут», Харків, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-00021-7621-9506>
e-mail: yazannatasha@ukr.net

Науковий керівник: Наталія ФІЛІПЕНКО,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут», Харків, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9469-3650>
e-mail: n.filipenko@khai.edu

Тетяна ЛАЗАРЕВА,

магістр правоохоронної діяльності, провідний інженер кафедри права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут», Харків, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-3827-6102>
e-mail: t.lazareva@khai.edu

DOI: <https://doi.org/10.32620/pls.2025.67.36>

ВОЄННИЙ КОНФЛІКТ: НОВА РЕАЛЬНІСТЬ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ

Анотація: у доповіді здійснено аналіз поняття воєнний конфлікт, його відмінностей від суміжних термінів, таких як війна, збройний конфлікт та агресія. Розглядаються особливості впливу воєнного конфлікту на суспільні процеси, а також виклики, з якими стикаються підрозділи ювенальної превенції в умовах нестабільності, масових переміщень та руйнування соціальної інфраструктури. Окрему увагу приділено необхідності адаптації превентивних механізмів до нової реальності.

Ключові слова: воєнний конфлікт, військовий конфлікт, збройний конфлікт, війна, агресивна війна, агресивні воєнні дії, збройна агресія, держава-агресор, міжнародний збройний конфлікт, внутрішній збройний конфлікт.

Вступ. У період воєнного конфлікту акценти кримінологічної роботи підрозділів ювенальної превенції істотно змінюються. З огляду на зростання загроз для безпеки неповнолітніх, значна частина ресурсів та зусиль спрямовується на оперативне виявлення потенційних ризиків, запобігання кримінальному впливу на дітей та їх захист від соціальної ізоляції. В умовах нестабільності, масової міграції, руйнування соціальної інфраструктури та порушення звичного способу життя виникає гостра необхідність у впровадженні нових підходів до моніторингу та реагування на загрози для неповнолітніх. Але перш ніж розглядати поняття, зміст та особливості кримінологічної діяльності підрозділів ювенальної превенції, необхідно зосередитися на самій дефініції «воєнний конфлікт».

Виклад основного матеріалу. Зараз в українському науковому сегменті використовують різні дефініції на кшталт «воєнний конфлікт», «військовий конфлікт», «збройний конфлікт», «війна», «агресивна війна», «агресивні воєнні дії», «збройна агресія» та «держава-агресор», «міжнародний збройний конфлікт» та «внутрішній збройний конфлікт». Логічно зрозуміло, що агресивна війна є специфічною формою війни, основною відмінністю якої є її агресивний характер. Однак, національні та міжнародні правові акти не завжди прямо вказують на цей термін. Замість цього, у міжнародному праві широко використовується поняття «агресія», яке увійшло в юридичний обіг після Паризького пакту (Пакт Бріана-Келлога) 1928 року про відмову від агресивної війни. Цей документ визнавав принцип заборони агресивних війн.

Термін «агресія» також був закріплений у міжнародних документах, таких як Статут Нюрнберзького трибуналу, де агресивна війна була визнана злочином проти миру. В Україні це відображено в статті 437 Кримінального кодексу, де також використовуються поняття «агресивна війна» та «агресія». Однак поняття «агресія» має більш складні правові та юридичні відмінності від «війни» та «збройного конфлікту». У міжнародному праві сьогодні частіше вживається саме термін «агресія», що вказує на складні стосунки між цими поняттями у законодавстві.

Міжнародно-правове визначення агресії міститься в кількох ключових документах, серед яких Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1974 року і стаття 8-bis Римського статуту Міжнародного кримінального суду. Ці документи визначають агресію як використання збройної сили однією державою проти суверенітету, територіальної цілісності або політичної незалежності іншої держави або ж у будь-який інший спосіб, що суперечить Статуту ООН.

Акт агресії зазвичай проявляється як перше застосування збройної сили, що має на меті порушити мир і безпеку між державами. Це може включати вторгнення, окупацію, блокаду або будь-які інші форми військових дій, які порушують основоположні принципи міжнародного права.

Для з'ясування кримінально-правового значення наведеного визначення агресії важливо також враховувати наявність у Законі України «Про оборону України»¹ від 6 грудня 1991 р. № 1932-XII визначення поняття «збройна агресія». Відповідно до ст. 1 цього Закону збройна агресія – це «застосування іншою державою або групою держав збройної сили проти України. Збройною агресією проти України вважається будь-яка з таких дій:

1) вторгнення або напад збройних сил іншої держави або групи держав на територію України, а також окупація або анексія частини території України;

2) блокада портів, узбережжя або повітряного простору, порушення комунікацій України збройними силами іншої держави або групи держав;

3) напад збройних сил іншої держави або групи держав на військові сухопутні, морські чи повітряні сили або цивільні морські чи повітряні флоти України;

4) засилання іншою державою або від її імені озброєних груп регулярних або нерегулярних сил, що вчиняють акти застосування збройної сили

проти України, які мають настільки серйозний характер, що це рівнозначно переліченим в абзацах п'ятому – сьомому цієї статті діям, у тому числі значна участь третьої держави у таких діях;

5) дії іншої держави (держав), яка дозволяє, щоб її територія, яку вона надала в розпорядження третьої держави, використовувалася цією третьою державою (державами) для вчинення дій, зазначених в абзацах п'ятому – восьмому цієї статті;

6) застосування підрозділів збройних сил іншої держави або групи держав, які перебувають на території України відповідно до укладених з Україною міжнародних договорів, проти третьої держави або групи держав, інше порушення умов, передбачених такими договорами, або продовження перебування цих підрозділів на території України після припинення дії зазначених договорів».

У класичному розумінні, збройний конфлікт – це насамперед війна, яка є фундаментальним соціально-політичним явищем. Її сутністю займалися багато відомих суспільствознавців, політологів і філософів. Вони аналізували ідеї війни як суспільної події, її причини, розвиток і наслідки для національних та міжнародних відносин. Війна розглядається не лише як акт агресії між державами, а й як глибока трансформація соціальних структур, що викликає зміни в економіці, політиці та культурі суспільства. Основними теоретиками збройних конфліктів є Карл фон Клаузевіц, згідно з яким «війна – конфлікт великих інтересів, що регулюються кров'ю, акт насильства, мета якого змусити супротивника виконати нашу волю». Із врахуванням її політичної сутності, війна – «ціраціональна дія, яка відбувається від імені держави чи іншої спільноти і в основі якої лежать політичні цілі».²

В англомовних закордонних фахових джерелах досить популярне визначення війни запропоновано американськими дослідниками Д. Сінгером і М. Смоллом, під якою вони розуміють «будь-яке тривале зіткнення між військовими силами двох або кількох урядів (міждержавна війна) або між регулярною армією та якоюсь іншою (щонайменше однією) збройною групою (внутрішньодержавна війна), кількість жертв серед яких перевищує одну тисячу людей протягом всього зіткнення».³

Якщо звернутися до нормативно-правових актів, що є джерелами міжнародного гуманітарного права, то можна побачити, що

¹ Про оборону України. Закон України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 9, ст.106). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>

² Клаузевиц К. О войне / К. Клаузевиц; пер. с нем. М.: Эксмо, Мидгард, 2007. 256 с. С. 28. 35.

³ Small M., Singer J. D. Resort to Arms. / M. Small, J.D. Singer – N.Y., 1982. P. 87.

термін «збройний конфлікт» відображено у судовій практиці, а саме в рішенні Міжнародного кримінального трибуналу по колишній Югославії, у справі «Тадіч», де зазначено, що «збройний конфлікт має місце щоразу, коли держави вдаються до сили або коли відбувається тривале збройне зіткнення між урядовими силами й організованими збройними групами чи ж між такими групами всередині однієї держави»⁴.

Категорія «збройний конфлікт» у міжнародних відносинах уперше застосовується в Женевських конвенціях 1949 року разом із терміном «війна», зокрема вживаються поняття «міжнародний збройний конфлікт» і «неміжнародний збройний конфлікт»⁵. Відмінності між «війною» і «збройним конфліктом» доволі умовні, а саме вважається, що поняття «збройний конфлікт» є ширшим та охоплює поняття «війна». Однак не кожен збройний конфлікт можна називати війною, оскільки між ними існує суттєва відмінність, зокрема війна має такі ознаки: акт оголошення війни; розірвання дипломатичних відносин між воюючими державами, що є наслідком оголошення війни; анулювання двосторонніх договорів, особливо політичних⁶.

Поняття «війна» вживається для позначення збройного протистояння між двома або декількома суверенними державами. Натомість, коли відбувається громадянська війна або народ чи нація борються за незалежність, застосовують термін «збройний конфлікт». Війна спричиняє зміну всього суспільства, а саме державні інститути починають виконувати специфічні функції, що зумовлені війною. Під час збройного конфлікту не відбувається докорінна зміна всього державного механізму на військовий лад. Збройний конфлікт – це збройна боротьба між державами або між державою та антиурядовими військовими формуваннями⁷.

У чинному Кримінальному кодексі України міститься термін «війна», але немає визначення його змісту та не розкривається його сутність.

Сьогодні відсутнє легальне визначення понять, таких як внутрішні заворушення та збройні конфлікти. Це питання є складним як на

міжнародному, так і на національному рівнях. Доктрина Міжнародного Комітету Червоного Хреста (МКЧХ) та теорії міжнародного права можуть частково допомогти у формулюванні цих термінів, але навіть тут немає чітких визначень. Наприклад, Коментар до Додаткового протоколу II лише повторює характеристику внутрішніх заворушень та соціальної напруги 1971 року, не визначаючи чітко межі, коли заворушення переростають у збройний конфлікт. Хоча МКЧХ і надає приклади таких ситуацій, точний поріг переходу від заворушень до конфлікту залишається невизначеним. Це підкреслює необхідність подальшого вдосконалення міжнародного права для розв'язання проблеми правового розмежування цих явищ⁸.

Хоча п. 1 ст. 1 Протоколу II Женевських конвенцій визначає певні мінімальні та максимальні межі для внутрішніх збройних конфліктів і встановлює загальні критерії, які окреслюють цей тип конфлікту, питання кваліфікації залишається відкритим. Проблема чіткого розмежування ситуацій внутрішніх заворушень, напруження та збройних конфліктів не вирішена повністю. Для того, щоб відрізнити збройний конфлікт від менш серйозних форм насильства, таких як заворушення або акти бандитизму, конфлікт має досягти певного рівня інтенсивності. Цей мінімальний поріг визначений у п. 2 ст. 1 Протоколу II та п. 2 ст. 8 Римського статуту Міжнародного кримінального суду, які виключають певні акти насильства з поняття збройного конфлікту неміжнародного характеру.

Два основні критерії, які зазвичай використовуються для відокремлення цих ситуацій, включають:

1. Рівень інтенсивності військових дій – він повинен перевищувати мінімальний рівень, встановлений міжнародними правовими нормами.

2. Наявність організованих збройних сил – неурядові групи мають розглядатися як «сторони конфлікту», що вказує на наявність певного ступеня організації та структурованості⁹.

Згідно з Женевською конвенцією 1949 року, міжнародні збройні конфлікти визначаються як

⁴ TPIY, Prosecutor v. Tadic, Case № IT-94-1-AR72, Appeals Chamber, Decision on the Defense Motion for Interlocutory Appeal on Jurisdiction, para. 70. URL: <http://www.icty.org/case/tadic/4>

⁵ Батрименко О.В. Особливості сучасних збройно-політичних конфліктів: автореф. дис. ... канд. політ. наук: спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / О.В. Батрименко; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2006. 18 с. с.8.

⁶ Топольницька М.І. критерії визначення збройного конфлікту в міжнародних нормативно-правових актах

⁷ Там само, с. 9.

⁸ Draft Additional Protocols to the Geneva Conventions of August 12, 1949: Commentary / International Committee of the Red Cross. Geneva, 1973. 176 p. P. 133.

⁹ Кузьмін Е.Е. Поняття збройного конфлікту: первісні роздуми / Е.Е. Кузьмін // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». Одеса, 2014. Вип. 12. Т. 2. С. 187–190; Стрельцов Є.Л. Міжнародні конфлікти: спроба визначення / Є.Л. Стрельцов // Актуальні проблеми держави і права. 2015. Вип. 75. С. 227–234.

конфлікти, в яких одна держава або суб'єкт міжнародного права застосовує збройну силу проти іншого. Отже, сторонами в міжнародному збройному конфлікті можуть виступати держави, а також народи, що борються за свою незалежність. Відповідно до статті 1 Додаткового протоколу I, до міжнародних збройних конфліктів також належать конфлікти, де народи борються проти колоніального панування, іноземної окупації або расистських режимів, здійснюючи своє право на самовизначення¹⁰.

Юридичне визначення міжнародного збройного конфлікту також зустрічається в статті 2, яка є загальною для всіх Женевських конвенцій 1949 року. Вона передбачає, що Конвенція застосовується до всіх випадків оголошеної війни або будь-якого іншого збройного конфлікту між двома чи більше державами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни. Також положення Конвенції стосуються ситуацій часткової або повної окупації, навіть без збройного спротиву¹¹.

Воєнний конфлікт – форма розв'язання гострих суперечностей між державами, народами, соціальними групами або іншими суб'єктами політики з двостороннім використанням воєнної сили. У широкому розумінні, прийнятому в міжнародному праві, воєнний конфлікт охоплює всі форми збройного протистояння між суб'єктами політики – від прикордонних зіткнень до світових війн. З точки зору національних інтересів воєнний конфлікт може набувати форму агресії (застосування збройної сили однієї держави проти суверенітету, територіальної недоторканості або політичної незалежності іншої держави) чи збройного конфлікту (коли агресора визначити неможливо)¹².

Як зазначено у Рішенні Ради національної безпеки і оборони України, «Про нову редакцію Воєнної доктрини України» від 02.09.2015 року, воєнний конфлікт – форма розв'язання міждержавних або внутрішньодержавних суперечностей із двостороннім застосуванням воєнної сили; основними видами воєнних конфліктів є війна та збройний конфлікт¹³.

У нормах Кримінального кодексу України міститься чимало однокореневих та тотожних понять від терміну «війна». Це, зокрема: «агресивна війна», «умови воєнного стану», «час воєнного стану», «район воєнних дій», «воєнний конфлікт»,

«воєнні дії», «агресивні воєнні дії», «воєнна необхідність», «воєнізоване формування», «особливий період», «збройний конфлікт», «бойова обстановка», «збройна агресія» тощо.

Наприклад статті 436 і 437 ККУ. У їх положеннях йдеться як про агресивну війну, так і про воєнний конфлікт. Зокрема, передбачена кримінальна відповідальність за публічні заклики до агресивної війни або до розв'язування воєнного конфлікту, виготовлення матеріалів із закликами до вчинення таких дій з метою їх розповсюдження або розповсюдження таких матеріалів (ст. 436 КК); планування, підготовку або розв'язування агресивної війни чи воєнного конфлікту (ч. 1 ст. 437 КК)¹⁴.

У Законі України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року вперше з'явилися положення щодо співвідношення поняття «війна» із суміжними з ним поняттями «воєнний конфлікт» та «збройний конфлікт». Відповідно до ст. 1 цього Закону:

1) воєнний конфлікт – це «форма розв'язання міждержавних або внутрішньодержавних суперечностей із двостороннім застосуванням воєнної сили; основними видами воєнного конфлікту є війна та збройний конфлікт»;

2) збройний конфлікт – це «збройне зіткнення між державами (міжнародний збройний конфлікт, збройний конфлікт на державному кордоні) або між ворогуючими сторонами в межах території однієї держави, як правило, за підтримки ззовні (внутрішній збройний конфлікт)».

Із цих законодавчих визначень випливає таке співвідношення понять: воєнний конфлікт:

1) війна;

2) збройний конфлікт:

а) міжнародний і

б) внутрішній (в межах території однієї держави).

Крім того, із зазначених визначень можна зробити певні висновки стосовно тих обов'язкових сутнісних ознак, які характеризують кожне з трьох понять і які стосуються:

1) сторін конфлікту,

2) причини конфлікту,

3) форми розв'язання конфлікту.

Отже, законодавчими ознаками воєнного конфлікту є:

¹⁰ Жаровська І.М. Міжнародне гуманітарне право: [навчальний посібник] / І.М. Жаровська. К.: Атіка, 2010. С. 280.

¹¹ Конвенція про захист цивільного населення під час війни. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_154.

¹² Воєнний конфлікт - Енциклопедія Сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article->

27383#:~:text=ВОЄННИЙ%20КОНФЛІКТ%20–%20форма%20розв'язання,з%20двостороннім%20використанням%20воєнної%20сили.

¹³ Воєнний конфлікт. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/TM051982>

¹⁴ Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

1) сторони – держави або інші ворогуючі сторони;

2) причина – суперечність між державами або між іншими ворогуючими сторонами;

3) форма розв'язання конфлікту – двостороннє застосування воєнної сили.

Законодавчі ознаки війни:

1) сторони – держави;

2) причина – суперечність між державами;

3) форма розв'язання конфлікту – двостороннє застосування воєнної сили.

Законодавчі ознаки збройного конфлікту:

1) сторони:

а) в міжнародному – держави;

б) у внутрішньому – ворогуючі сторони;

2) причина:

а) в міжнародному – суперечність між державами;

б) у внутрішньому – суперечність між ворогуючими сторонами;

3) форма розв'язання конфлікту в обох видах – двостороннє застосування збройної сили. Викладені законодавчі ознаки воєнного конфлікту, війни і збройного конфлікту можуть напряду використовуватися в тих випадках, коли в статтях КК є такі терміни, а інший зміст цих понять не впливає із системи КК. Зокрема, це стосується:

1) вчинення дій з метою:

а) провокації воєнного конфлікту (ч. 1 ст. 258 «Терористичний акт»);

б) провокації війни чи міжнародних ускладнень (ст. 443 «Посягання на життя представника іноземної держави», ст. 444 «Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист»);

2) здача ворогові начальником ввірених йому військових сил, а також не зумовленого бойовою обстановкою залишення ворогові засобів ведення війни (ст. 427 «Здача або залишення ворогові засобів ведення війни»);

3) участь найманця або використання найманців у збройних конфліктах, воєнних або насильницьких діях (ст. 447 «Найманство»).

У тих випадках, коли у відповідній статті КК містяться приписи про необхідність звернення до міжнародно-правових актів для з'ясування змісту кримінально-правової норми, терміни «війна» і «збройний конфлікт» повинні розглядатися в термінологічних полях міжнародного права. Це означає, що для правильної кваліфікації кримінального правопорушення важливого

значення можуть набувати суміжні поняття, які існують лише у відповідних міжнародно-правових документах.

Наприклад, це стосується порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (ст. 438 «Порушення законів та звичаїв війни»)¹⁵.

Проаналізувавши увесь фактичний матеріал хочемо зробити висновок, що українське законодавство ще не напрацювало сталого розуміння цих понять, але найбільш вживаним є термін «воєнний конфлікт», який ми й використовуємо у своїх дослідженнях.

Висновок. У сучасних умовах збройного конфлікту діти опиняються в найбільш уразливій ситуації. Вийшовши за межі безпечного середовища, де їхній захист є пріоритетом, вони стикаються з усіма негативними наслідками війни. Переміщення, втрата житла та близьких, а також розлука з батьками, від яких залежить їхнє виживання, створюють довготривалий вплив на розвиток і дорослішання, що може відчуватися навіть у зрілому віці. Оскільки дитячий організм усе ще розвивається, війна становить серйозну загрозу як для фізичного, так і для психічного здоров'я дітей¹⁶.

Підрозділи ювенальної превенції мають підтримувати контакт із дітьми, які перебували на обліку, та виявляти тих, хто потребує превентивного втручання або опинився у складних життєвих обставинах. Пріоритетним завданням є своєчасне виявлення та оперативне реагування на випадки, що становлять загрозу життю, здоров'ю та безпеці дітей. Сьогодні на другий план відходять проблеми побутового характеру, адже найважливіше зберегти психічне і фізичне здоров'я неповнолітніх¹⁷.

Саме тому кримінологічна діяльність підрозділів ювенальної превенції є не тільки необхідною, а й напроцуд актуальною.

Бібліографічні посилання

1. Draft Additional Protocols to the Geneva Conventions of August 12, 1949: Commentary / International Committee of the Red Cross. Geneva, 1973. 176 p.

2. Small M., Singer J. D. Resort to Arms. / M. Small, J.D. Singer. N.Y., 1982.

3. TPIY, Prosecutor v. Tadic, Case № IT-94-1-AR72, Appeals Chamber, Decision on the Defense

¹⁵ Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

¹⁶ Вплив війни на дітей. URL: <https://warchildhood.org/ua/impact-of-war-on-children>

¹⁷ Романова А.С. Ювенальна превенція під час війни: особливості реалізації повноважень. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.04.73>. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/267870/263657>

Motion for Interlocutory Appeal on Jurisdiction, para. 70. URL: <http://www.icty.org/case/tadic/4>

4. Батрименко О.В. Особливості сучасних збройно-політичних конфліктів: автореф. дис. ... канд. політ. наук: спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / О.В. Батрименко; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2006. 18 с.

5. Воєнний конфлікт - Енциклопедія Сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-27383#:~:text=ВОЄННИЙ%20КОНФЛІКТ%20-%20форма%20розв%27язання,з%20двостороннім%20використанням%20воєнної%20сили.>

6. Воєнний конфлікт. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/TM051982>

7. Вплив війни на дітей. URL: <https://warchildhood.org/ua/impact-of-war-on-children>

8. Жаровська І.М. Міжнародне гуманітарне право: [навчальний посібник] / І.М. Жаровська. К.: Атіка, 2010.

9. Клаузевиц К. О войне / К. Клаузевиц; пер. с нем. М.: Эксмо, Мидгард, 2007. 256 с.

10. Конвенція про захист цивільного населення під час війни. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_154.

11. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

12. Кузьмін Е.Е. Поняття збройного конфлікту: первісні роздуми / Е.Е. Кузьмін // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». Одеса, 2014. Вип. 12. Т. 2. С. 187–190.

13. Про оборону України. Закон України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 9, ст.106). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>

14. Романова А.С. Ювенальна превенція під час війни: особливості реалізації повноважень. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.04.73>. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/267870/263657>

15. Стрельцов Є.Л. Міжнародні конфлікти: спроба визначення / Є.Л. Стрельцов // Актуальні проблеми держави і права. 2015. Вип. 75. С. 227–234.

16. Топольницька М.І. Критерії визначення збройного конфлікту в міжнародних нормативно-правових актах

N. Yazan, T. Lazareva

Military conflict: a new reality for juvenile prevention units.

Abstract: The report analyzes the concept of military conflict, its differences from related terms, such as war, armed conflict, and aggression. It examines the specifics of the impact of military conflict on social processes, as well as the challenges faced by juvenile prevention units in conditions of instability, mass displacement, and destruction of social infrastructure. Special attention is paid to the need to adapt preventive mechanisms to the new reality.

Keywords: military conflict, military conflict, armed conflict, war, aggressive war, aggressive military actions, armed aggression, aggressor state, international armed conflict, internal armed conflict.

Зразок для цитування:

Язан Н., Лазарева Т. Воєнний конфлікт: нова реальність для підрозділів ювенальної превенції. Пропілеї права та безпеки, 2025. №6-7. С. 126-131. DOI: <https://doi.org/10.32620/pls.2025.67.36>.